

מסורת הש"ס

- ↑ [גיטין נה: עדיות פ"ז מ"ט], (ב"מ סו. כתובות מ"ט], (כתובות פו. גיטין מ"ג], (ד' שבת קנג: תרומות פ"א מ"א], (שבת קנג], (ו' ז"ל ספירא ליה. יעב"ץ], (כרימות ז': וית. פ"ט] דאיתא רבי אליעזר וע"ש תו' ית. ד"ה באלו], (כרימות כג ב],

הגהות הב"ח

- ↑ [גמ' נרו לקיימן יש להם כתובה מבנה ופקה וכו':]
- ↑ [שם (מפני שרצה לזכך בנכסיו)], תל"מ וי"צ פ"א מפני שרצה לזוץ מנכסיו: (א) רש"י ד"ה מאי שנא קטנה דאלה: (ד) ד"ה ועבדוּם שתרם וכו' מיכתי ליה. י"צ ע"י פרק האשה דף פט: (ס) תוס' ד"ה דלמא וכו' כיון שפגע. י"צ תוס' פירש כלן לפי סברתם הניח דלא גזרינן שמא יאכיל קטן משום דבזמן מועט לא גזרינן ה"ה כלן בקטנה לא גזרינן משום זמן מועט אבל בגיטין דף ג"ה דשם פרש"י אכל קטן לא גזרינן משום דלית ליה נשואין מוכח דס"ל להש"י דמשום זמן מועט גמי גזרינן ע"כ הוכרחו התוספות העם לפשר הא דלא גזרינן בקטנה דאף אם תאכל בתרומה דאורייתא קטנה היא כן נראה לפענ"ד :

חרש שנשא פרק ארבעה עשר יבמות

מימנעי ולא נסבי לה. הואיל ולעולם היא יכולה למאן מפני חרשותה אכל קטנה גבול יש לה וסבר מפייסנא לה כל שעתא עד שיעבור זמן מילואה: **מאי שנא** (א) **דאלנה בתרומה**. אם השיאתה אמה לכהן: **ומאי שנא חרשת**. שלא השיאה אציה בקטנותה שאין נישואיה גמורין

דלא אכלה כדתנן כו' אלמא לא אכלה: **על החרשת שהשיאה אציה**. בקטנותה שיואלה בגט ואפי' משתגדיל ואין אציה מקבל גיטה מקבלמו היא ויואלה ואע"ג דקידושיה גמורין הוו וגירושיה בלא דעת הוי גיטא לפי שהאשה יואלת לרצונה ושלא לרצונה: **ועל קטנה בת ישראל**. יתומה הנשאת ע"פ אמה שאוכלת בתרומה אע"פ שאין נישואיה נישואין גמורים אכלה בתרומה דרבנן כך אוקימנא בהאשה רבה (לעיל דף ג'). ואילו **חרשם לא אכלה**. מנשצקה לחרשת דקעסיק זה ואמי ונקט קטנה ולא קמני ועל החרשת שנישאת מעמלה שאוכלת בתרומה: **גזירה שמא יאכיל חרש בחרשת**. והאי לאו שניוא מעילא הוא מה לי פקח בחרשת מה לי חרש בחרשת שניהן אינן נשואין ואם זו מותרת אף זו מותרת שהרי כז' היתר שלהן אינו אלא משום דלאו כז' עושין יניהו והוו כקטן אוכל נבלות אלא כולה משום גזירה שמא יאכיל חרש בפקחת הוא דליכא עליה חיוב מיתה כדלמרי' במסקנא דמילתא ולהכי נקט ברישא שמא יאכיל חרש בחרשת ולא נקט שמא יאכיל חרש בפקחת משום דחרש בפקחת לא מיתלף בפקח בחרשת אכל חרשת אשת חרש מיתלפא בחרשת אשת פקח והדר מיתלף חרש בעל פקחת בחרש בעל חרשת אכל קטנה לגדול ליכא למיגזר משום גדולה לקטן דאין לקטן נישואין: **וליוכל אפי'** חרש בפקחת בתרומה דרבנן הא אית לה נשואין מדרבנן: **ומש' כו'**. לקמן בעי תריייהו מנא לן דהא אית לה והא לית לה: **מימנעי ולא נסבי לה**. אכל בקטנה לא מימנעי דאיתא לכלל דיעה: **ממאנא**. לית לה כתובה דהא בעל כרחו נפקא: **שנייה**. מד"ס: **אין לה כסופה**. דרבנן קנסוה כדלמר גיש מותרות (לעיל דף פה:): **אילונויה**. משום דמקח טעות הוא: **אכל יואלה** בגט כו'. מדיוקא דמתני' דקתני ממאנא שמעינן מינה טעמא משום דבעל כרחו נפקא הא הויאלה אית לה אלמא יש כתובה לקטנה: **אין לן**

עליהם כלום. דאין להם דעת ואין תנאו הראשון תנאי ואע"ג דתקון רבנן נשואין לחרש לא תקינו לה רבנן כתובה מיניה כדמפרש לקמן יותר ממנה שהאיש רוצה לישא אשה רוצה להנשא: **שרוצה לוּזק בנכסיו**. ואע"פ שלא (נשא) תקנו לה חכמים כתובה הרי הוא כתב לה הואיל ורוצה להפסיד ולהיות זוּק מנכסיו תנאו קיים: **הא לא רצה**. דלא כתב לה אין לה מתקנת חכמים: **א"ר**. דבעי למיתב לה כתובה מימנעי ולא נסבי לה: **אין חייבין עליה אשם תלוי**. דמימא ספק אשת איש היא ספק היה זו דעת ספק אין זו והבא עליה באשם תלוי דודאי אין לו שום קנין מן התורה: **הפורס אם שאינו שלו**. ולא כוזהו בעל הבית דשלימות נפקא לן (קדושין דף מא'): מאתם גס אתם (במדבר ית) לרבות שלוחכם הלכך מה אתם לדעתכם אף שלוחכם לדעתכם: **ועוד כוכבים שפרס אם של ישראל אפי'** **נרשום בעלים אינה תרומה**. דבעינן מה אתם בני ברית אף שלוחכם בני ברית. וקתני מיהא חרש אין תרומתו תרומה ומותרת לזר ואי ספק הוא תרומה ויחזור ויתרוס (ו) מיבעי ליה: **הוא דלמר כר' אלעזר**. כלומר מהא לא תסייעיה דגבי תרומה ס"ל לשמואל כר' אלעזר דספק הוא וגבי אשמו אע"ג דספק הוא אינה באשם תלוי דגבי אשם תלוי כתיב אחת מכל מלות ה' (ויקרא ה) וקרינן מלוות דמשמע חלא ממרתי שיש היתר ואיסור לפניו כגון אשמו וא"א עמו בצית וסבור אין שם אלא אשמו ובא על האחת ולבקר נמלאו שחיהן ולא ידע על אי זו בא וכן חלב ושומן לפניו וסבר שחיהן שומן ואכל אחת מהן ולסוף גודע לו שהאחת חלב ולא ידע אי זו אכל דאי ידע מייתי חטאתי) נקבה וכל דכו אפי' בת דנקא והשתא דלא ידע מציא אשם זכר בכסף שקלים אכל הכא שהספק תלוי בחתיכה אחת ספק איסור ספק היתר לא מייתי אשם תלוי: **כוי חייבין על חלבו אשם סלוי**. והא הכא כל הספק תלוי בזה: **מ"ט דר"א**. באשת חרש: **קלישטא**. דקה. כלומר דעמו מועטת שאין מיוחד להצין כשאר בני אדם ומיהו מספקא ליה אי דעתא צילותא היא אותה קאת הדעת שיש לו אם כלולה היא ובמה שהוא נותן דעמו ועושה דצר ודאי כוונתו כוונה

ק"ג.

ואי"ל חרשת לא אב"ה. וא"ת מנלן אי משום דנקט קטנה דלמא כ"ש חרשת שלא תבא לכלל גדלות ואי הוה נקיט חרשת אכלה ה"א דקטנה לא אכלה כיון שצאה לכלל נישואין וי"ל דדייק מדלא תנא חרשת כדאי קטנה: **שמא יאכיל חרש בפקחת**. אכל משום שמא יאכיל קטן בגדולה לא גזרינן שלא תאכל קטנה בתרומה דמשום זמן מועט לא גזרינן שהרי כשיגדיל ויצעול יהיו קידושין דאורייתא וצירושלמי מפרש בקטנה לא גזרינן משום חינא שיהיו הכל קופליין עליה לישאנה ושמא בחרשת לא שי"ך האי טעמא משום דחרשותה גרמה לה ובקוני' פ"י בהניקזין (גיטין ד' נה. ד"ה בפקחת) דלא גזרינן אטו קטן שישא גדולה משום דלית ליה נשואין כדלמר הכא ומילתא דלא שכיחא היא ואין נראה דהא משיאן סמוך לפירקן מעליותא היא כדפי' לעיל (דף סב: ד"ה סמוך):

דלמא אתי לאב"ה בתרומה דאורייתא. אכל בקטנה דלא אכלה אלא בתרומה דרבנן כדלמר בהאשה רבה (לעיל דף ג'). ושם) לא גזרו אטו דאורייתא (ו) כיון שמגיע לכלל גדלות:

דאם בן מימנעי וא"א נסבי לה. ואי משום שלא תהא קלה בעיניו להוילאה לא חשו חכמים לכן: **מאן חבים למיעבד הכי**. דוקא במטלטלי תנן בהניקזין (גיטין דף נט.) חרש רומן וגמנו אכל במקרקעי לא ומה ששעבד כמנובה מקרקעי משום שהיה לו אפוטרופוס וגם זמין לאדם שלא בפניו. ר"י: יתת

לה ארבע מאה זוזי מנכסיה אמר רבא מאן חבים כרב מלכיו דגברא רבה הוא קסבר אילו רצה שפחה לשמשו מי לא זבנינן ליה כ"ש הכא דאיכא תרתי אמר רב חייא בר אשי אמר שמואל יאשת חרש אין חייבין עליה אשם תלוי לימא מסייע ליה ס' לחמשה לא יתרומו ואם תרמו אין תרומתן תרומה ואלו הן חרש שומה וקטן והתורם את שאינו שלו ועובד כוכבים שתרם של ישראל אפילו ברשות ישראל אין תרומתו תרומה הוא דאמר כרבי אלעזר דתניא ס' ר' יצחק אומר משום רבי אלעזר תרומת חרש לא תצא לחולין מפני שהוא ספק אי סביא ס' כרבי אלעזר אשם תלוי גמי ליחייב ס' בעינן החיבה משתי חתיכות ומי בעי רבי אלעזר חתיבה משתי חתיכות והתניא רבי אלעזר אומר ס' כוי חייבין על חלבו אשם תלוי שמואל סבר כר' אלעזר בחדא ס' לפליג עליה בחדא ואיכא דאמרי אמר רב חייא בר אשי אמר שמואל אשת חרש חייבין עליה אשם תלוי מיתבייב חמשה לא יתרומו סבר לה כרבי אלעזר בעא רב אשי מ"ט דר' אלעזר מיפשט פשיטא לי' דחרש דעתא קלישתא הוא ומיהו במספקא לי' אי דעתא צילותא

אי יתת לה ארבע מאה זוזי מנכסיה אמר רבא מאן חבים כרב מלכיו דגברא רבה הוא קסבר אילו רצה שפחה לשמשו מי לא זבנינן ליה כ"ש הכא דאיכא תרתי אמר רב חייא בר אשי אמר שמואל יאשת חרש אין חייבין עליה אשם תלוי לימא מסייע ליה ס' לחמשה לא יתרומו ואם תרמו אין תרומתן תרומה ואלו הן חרש שומה וקטן והתורם את שאינו שלו ועובד כוכבים שתרם של ישראל אפילו ברשות ישראל אין תרומתו תרומה הוא דאמר כרבי אלעזר דתניא ס' ר' יצחק אומר משום רבי אלעזר תרומת חרש לא תצא לחולין מפני שהוא ספק אי סביא ס' כרבי אלעזר אשם תלוי גמי ליחייב ס' בעינן החיבה משתי חתיכות ומי בעי רבי אלעזר חתיבה משתי חתיכות והתניא רבי אלעזר אומר ס' כוי חייבין על חלבו אשם תלוי שמואל סבר כר' אלעזר בחדא ס' לפליג עליה בחדא ואיכא דאמרי אמר רב חייא בר אשי אמר שמואל אשת חרש חייבין עליה אשם תלוי מיתבייב חמשה לא יתרומו סבר לה כרבי אלעזר בעא רב אשי מ"ט דר' אלעזר מיפשט פשיטא לי' דחרש דעתא קלישתא הוא ומיהו במספקא לי' אי דעתא צילותא

לא תצא לחולין. והוא תרומה לאסור לזרים ויחזור ויתרוס הפקח אחרת, מפני שהוא ספק. אי דעת כלולתא היא אי לא (שם). כוי. ספק בהמה ספק מיה, חייבין על חלבו אשם תלוי. אף על גב דליכא חתיכה אחת משמי חמיכות, אם אכל חלבי בשוגג קפסור מיה הוא (בכריתות יז').

עין משפט ונר מצוה

פז א מ"י פ"ו מהלכות תרומות הלכה ג:
יז ב ג מ"י שם הלכה ד וע"י כ"י:
יח ד מ"י פכ"ד מהל' אלוות הלכה ה סמג עשין מה טו"ע אה"ע סימן קנח סעיף ה:
יט ה מ"י שם הל' ב טו"ע שם סעיף ד:
כ ו מ"י שם טו"ע שם סעיף ג:

כא ז מ"י שם פו"א שם הלכה ג סמג שם טו"ע שם סעיף ו וסימן סז סעיף ד:
כב ח מ"י פ"א מהל' אלוות הל' ו סמג שם טו"ע שם סעיף י:
כג ט מ"י שם הלכה ה טו"ע שם סעי' ט:
כד י מ"י שם טו"ע שם סעיף ח:
כה כ מ"י פ"ח מהל' שגגות הלכה ג:
כו ל מ"י פ"ד מהלכות תרומות הלכה ב סמג עשין קלד טו"ע י"ד סימן שאל סעיף ז:
כז מ ז מ"י פ"ח מהל' שגגות הלכה ג:

מוסף רש"י

על החרשת שהשיאה אביה. וכתא נקט דאע"ג דקבל אציה קידושין ידיה כשהיא קטנה, והוא לא אשת איש גמורה, אפילו הכי יואלה בגט ומקבלת חת גיטה, ואע"ג דלית בה דעתא, דאשה כי נפקא בעל כרחה נפקא ואין מתיראית בגירושין ואפילו הכי נפקא הלכך לא נענין דעתא (גיטין נה).

הממאנא. קטנה יתומה שהשיאתה אמה לדעתה, אמרו חכמים יטולה למאן, דמן הסורה אין מעשה קטנה כלום ואמה אינה זוכה בה לקדשה ורבנן הוא דתקון נשואין ליחומים שלא ינהגו בה מנהג הפקר והממרנה בעלה והם אמרו דסני לה במזואן (ב"ב טז.) והשנייה. שניות לעריות שגזרו חכמים כפ' שני דימנות (שם), והאילונויה. דוכתימא דלא ילדה, לשון חיל (שם), אין להן כתובה. ממאנת משום דמעמיה יואלה (כתובות פ) ואף מה שהכניסה לו בגיטוייה ושמתאן בכתובתה, וכל שכן מאתים שתיקנו לאשה, משום דבעל כרחה נפקא (ב"ב טז.) שניה קנסא דרבנן הוא כדלמרינן בפרק יש מותרות (לעיל פה:) מפני שהיא מרגילתו לנושאה, שאינה מפסקת כלום בנשואין שאינה נפסקת בהן וולדה כשר, אילונית משום דמקח טעות הוא (כתובות פ). חרש שרטה וקטן. דכתיב אשר ידענו לנו, שיש לו גב להמנוגה, כה"ס ירושלמי (שבח קנא). והתורם את שאינו שלו. בלא רשות, דכתיב בזהבא זמן (שם), אפילו ברשות ישראל. דשליחות מהיכא אתריב מכן תרמו גס אתם, גס לרבות שלוחכם, ומה אתם בני ברית אף שלוחכם בני ברית (שם), ותרומת חרש